

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ**Гавриленко В.О., к.е.н., доцент**

Черкаський державний технологічний університет

Олексюк І.В., старший викладач

Черкаська філія Європейського університету

В данной статье рассмотрено денежные средства на предприятиях торговли. Определены главные направления денежных средств на предприятиях торговли.

In this article investigational an account of money facilities is on the enterprises of trade. Certainly main directions of perfection of money facilities on the enterprises of trade.

Підприємства торгівлі в ході своєї діяльності постійно підтримують фінансові взаємовідносини з іншими підприємствами й організаціями, працівниками підприємства та окремими особами, тому зростає потреба всіх рівнів управління у своєчасній і достовірній інформації, що забезпечує прийняття обґрунтованих рішень. У зв'язку з цим роль обліку грошових коштів на підприємствах торгівлі набуває широкого значення [5].

Вдосконалення організації бухгалтерського обліку, застосування ефективнішої методики з обліку грошових коштів залишається одним з найактуальніших питань, оскільки від наявності у підприємства грошових коштів залежить його платоспроможність, конкурентоспроможність, а звідти ефективна діяльність підприємства та його подальший розвиток. Крім того, бухгалтерський облік грошових коштів, розрахункових і платіжних операцій має важливе значення для правильної організації грошового обігу, розрахунків і кредитування в народному господарстві, у зміцненні платіжної дисципліни, в ефективному використанні фінансових ресурсів.

У процесі тривалого розвитку ще з давніх часів проблема обліку грошових коштів ніколи не втрачала своєї актуальності і завжди залишалась дискусійним питанням, що знайшло своє відображення у багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідженнях. Найбільш обґрунтовано облік грошових коштів було висвітлено в наукових працях таких зарубіжних та радянських вчених, як: А.М. Андросов, С.Л. Береза, М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, А.С. Гальчинський, А.М. Герасимович, С.Ф. Голов, Г.Г. Кірейцев, А.М. Кузьмінський, В.В. Сопко, Н.М. Малюга, М.С. Пушкар, М.Г. Чумаченко, В.О. Шевчук, Г.В. Савіцька та ін. [7].

Грошовим коштам належить значне місце в життєдіяльності торговельних підприємств. Вони є вираженням оборотних коштів на стадіях постачання і реалізації та вираженням капіталу підприємства, який спрямований на забезпечення його повноцінного функціонування.

На нашу думку, управління грошовими коштами на підприємствах торгівлі полягає в оптимізації їх загального середнього поточного залишку з позиції забезпечення постійної платоспроможності підприємства, а тому передбачає виконання наступних завдань, що наведені на рис. 1.

Визначення мінімальної необхідної потреби в грошових коштах для здійснення поточної господарської діяльності базується на розрахунку грошових потоків по поточних господарських операціях, які відбуваються на підприємстві.

Виявлення діапазону коливань залишку грошових коштів по окремих етапах майбутнього періоду здійснюється по підсумкових показниках плану надходжень і витрачань грошових коштів в розрізі окремих місяців (кварталів, декад, років).

Слід зазначити, що основною метою розробки планів підприємств торгівлі є синхронність надходжень та витрачань грошових коштів, а також прискорення обороту грошей. Це досягається вирішенням наступних завдань:

- пошуку джерел і встановлення розмірів грошових надходжень, можливостей їх збільшення;
- обґрунтування обсягу і черговості всіх платежів, які підлягають сплаті в даному періоді;
- збалансування витрат з джерелами їх покриття для вчасного виконання всіх фінансових зобов'язань;
- обґрунтування розмірів "тимчасово вільних коштів" та їх ефективного витрачання.

Але, як показало дослідження, на сьогодні більшість торговельних підприємств не планують рух грошових коштів, що призводить до постійної незбалансованості надходжень і витрачань грошових коштів, а саме до:

- надлишкового придбання сировини, матеріалів та інших запасів, що призводить до збільшення обсягу платежів, не забезпечених джерелами їх покриття, і одночасно – до "заморожування" грошей;
- нерационального розподілу нематеріальних витрат в часі, однією з причин якого є їх нагромадження в окремих періодах без належної ув'язки з надходженнями грошових коштів;

- пасивної політики по відношенню до своїх боржників, тобто не вживаються відповідні заходи щодо скорочення простроченої заборгованості, майже не використовуються більш прогресивні форми розрахунків;
- невмілого маневрування грошовими потоками для скорочення касових розривів між надходженнями і витрачаннями коштів у коротких проміжках часу;
- недостатньо ефективного використання тимчасово вільних коштів.

Рис. 1. Основні завдання управління грошовими коштами підприємств торгівлі

Тому планування грошових коштів на підприємствах торгівлі нами пропонується здійснювати в декілька етапів (рис. 2).

Рис. 2. Етапи планування грошових коштів підприємств торгівлі

На нашу думку, застосування на підприємствах торгівлі системи контролю грошових коштів дасть змогу значно підвищити ефективність усього процесу управління його діяльністю.

За результатами дослідження пропонується також на підприємствах торгівлі здійснювати розробку фінансових планів надходження та витрачання грошових коштів на наступний рік, у якому буде розрахунок планового доходу від основної діяльності та витрати грошових коштів у розрізі статей витрат. Також на початку кожного місяця доцільно було б підприємствам торгівлі формувати звіт за попередній місяць про надходження і використання грошових коштів та порівнювати його з норматив-

ними (плановими) показниками. Ця процедура забезпечить оперативний контроль за рухом грошових коштів на підприємствах торгівлі.

Дефіцит і надлишок грошових ресурсів негативно впливають на результати господарської діяльності підприємств торгівлі, тому, у першу чергу, необхідно домогтися збалансованості обсягів позитивного і негативного потоків коштів.

При дефіцитному грошовому потоці знижуються ліквідність і рівень платоспроможності підприємства, що призводить до зростання простроченої заборгованості підприємства за кредитами банку, постачальникам, персоналу з оплати праці і зниження рівня фінансової стійкості.

При надлишковому грошовому потоці втрачається реальна вартість тимчасово вільних коштів унаслідок інфляції, уповільнюється оборотність капіталу через простій коштів, втрачається частина потенційного доходу у зв'язку з втраченою вигодою від прибуткового розміщення коштів в операційному чи інвестиційному процесі, а тому це теж відображається на фінансовій стійкості підприємства.

Отже, для досягнення збалансованості дефіцитного грошового потоку в короткостроковому періоді на підприємствах торгівлі нами пропонуються заходи для прискорення залучення коштів і уповільнення їх виплат (рис. 3.).

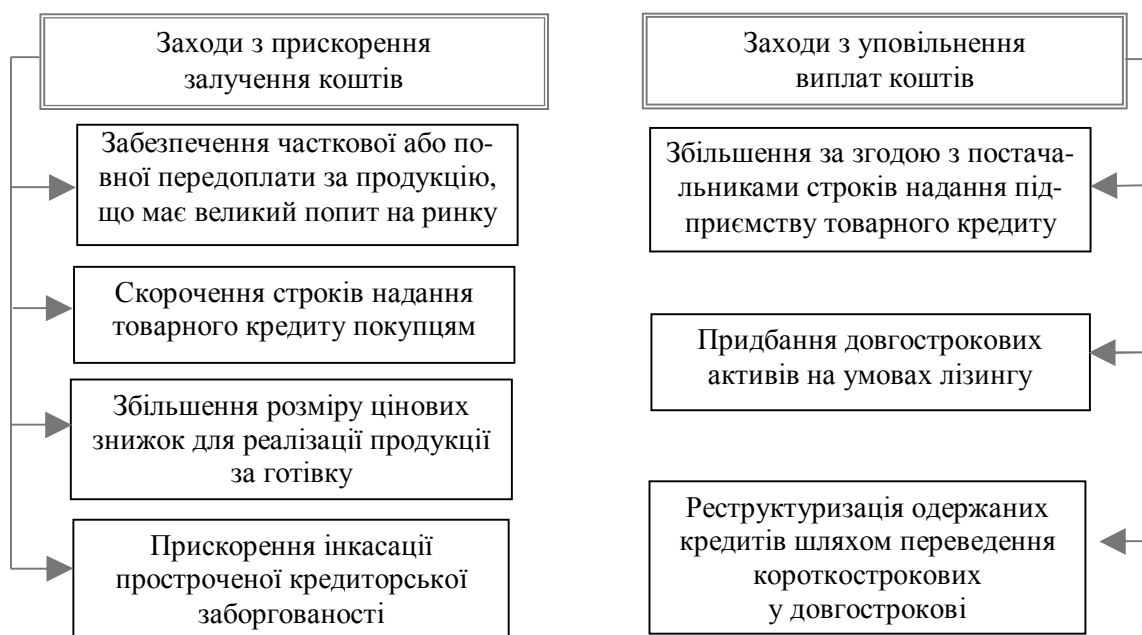

Рис. 3. Заходи короткострокового характеру для збалансованості дефіцитного грошового потоку

Оскільки дані заходи, підвищуючи рівень абсолютної платоспроможності підприємства в короткостроковому періоді, можуть створити проблеми дефіцитності грошових потоків у майбутньому, тому паралельно має бути вжито заходи для збалансованості дефіцитного грошового потоку в довгостроковому періоді (рис. 4).

Рис. 4. Заходи довгострокового характеру для збалансованості дефіцитного грошового потоку

Таким чином, можна зробити висновок, що правильна організація і побудова обліку грошових коштів на підприємствах торгівлі мають велике значення, оскільки вони забезпечують швидке повернення кругообігу оборотних коштів (коштів обігу), перехід їх з товарної форми в грошову, створюють необхідні умови для безперервної оплати придбаних товарно-матеріальних цінностей, тобто правильна побудова обліку грошових коштів дає змогу забезпечити інформацію про їх наявність, цілеспрямоване використання та контроль за зберіганням.

ЛІТЕРАТУРА

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 4 “Звіт про рух грошових коштів”, затверджено наказом МФУ від 31.03.1999 № 87 // Бухгалтерія. – 2001. – № 5 (420). – С. 55-61.
2. Положення “Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні”, затверджено Постановою Правління НБУ № 637 від 15.12.2004 р.
3. Постанова Правління Національного банку України “Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті” № 22 від 21.01.2004 р.
4. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затверджена постановою Правління НБУ від 12 листопада 2003 р. № 492.
5. Добровський В.М., Гнилицька Л.В., Коришкова Р.С. Управлінський облік: Навчальний посібник / За ред. В.М. Домбровського. – К.: КНЕУ, 2005. – 278 с.
6. Лишиленко О.В. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник. – К.: Видавництво "Центр навчальної літератури", 2005. – 528 с.
7. Бутинець Ф.Ф. Особливості бухгалтерського обліку в торгівлі: Навч. посіб. – Житомир, ПП “Рута”, 2000. – 608 с.